

Р е ц е н з и я

**на научните трудове , преподавателската, педагогическата и
обществена дейност на Доц. Апостол Николов Славчев, д-р, за
участието му в конкурса за научното звание „Професор” за
нуждите на катедра „Лека атлетика” в Н С А „Васил Левски „**

Рецензент:

Проф. Константин Жалов

В обявения в Държавен вестник, брой 25 от 27.03.2012 г/ стр. 123, т. 939/ конкурс за научното звание „Професор” - професионално направление 7.6, Спорт – лека атлетика за нуждите на Националната спортна академия, участва един кандидат – Доц. Апостол Николов Славчев - доктор.

Апостол Славчев е роден на 7.09.1958 г в град Първомай – област Пловдивска. През 1964 -1972 г завършва основното си образование в село Градина, през 1972-1976 г завършва гимназия в гр. Първомай , през 1982 г завършва висше образование във ВИФ „Георги Димитров” със специалност - физическа култура и призната квалификация – треньор по лека атлетика. Две години след това – през 1982-1984 г работи като треньор по лека атлетика в ДФС „ Левски – Спартак”.

След конкурс през 1984 г е назначен за асистент в катедра „Лека атлетика”. През 1998 г. защитава дисертация на тема „Усъвършенстване на спортната подготовка в бягането на 400 м препятствия” и на 16.11.1998 г получава образователната и научна степен „Доктор”.

На 15.05.2000 г става доцент в катедра „Лека атлетика”.

Доц. Славчев заема длъжността Декан в Учителския факултет на НСА от 2008 г и е преизбран тази година за втори мандат . От 2002 г е член на съдийска комисия към БФЛА , а от 2004 г е Председател на комисията . Той е официален лектор на IAAF за съдии по лека атлетика от I международно ниво .

I. Научни трудове и публикации .

За участие в обявения конкурс Доц. Славчев е представил списък от 84 заглавия, публикувани след получаване на научното звание „Доцент” в следните раздели :

- монография и учебни ръководства - 3 бр.
- научни статии и доклади от конференции в областта на бяганията - 26 бр.
- статии за лекоатлетически дисциплини - 8 бр.
- проблеми на други спортове - 4 бр.
- проблеми на ВУЗ и училищното физическо възпитание - 20 бр.

Посочените по-горе трудове ще бъдат подложени на рецензиране

Двата следващи раздела, поместени в списъка, представен от кандидата са :

а/ проблеми от теорията и мениджмънта на спорта - 8 бр.

б/ правилознание - 15 бр.

Те не подлежат на рецензиране поради това , че нямат научна стойност, а само практико-приложен характер!

Независимо от това , че докторската дисертация на Доц. Славчев е минала през рецензия , ще си позволя да се спра върху две препоръки за контрол и управление на тренировъчния процес, които до тогава не са били цитирани в световната специализирана лекоатлетическа литература :

- представените регресионни модели и монограми за перманентен ежедневен контрол;

- откритите закономерности между резултата на 100 м гладко бягане и времето до II препятствие, резултата на 200 м и времето до V препятствие и резултата на 400 метра с постигнатото времето до VIII препятствие . Тези корелационни зависимости между гладките и препятствени бягания са мощно средство в ръцете на треньора. Резултатите на гладките бягания могат индиректно да информират треньора за моментното състояние на атлета и по този начин да подпомогнат управленческите му решения !

Апостол Славчев е бил състезател по лека атлетика на 100, 200 и 400 метра като ученик и студент . Като състезател на СФД „Академик” има призови места на републикански първенства на 400 м и щафета 4 х 400 м. По тази причина след завършване на активната състезателна дейност , той се насочва към научни разработки основно в спринтовите бягания .

През 2006 г кандидатът публикува монографията „Ниският старт” /труд № 1 в обем от 76 страници/. Трудът разглежда проблема на развитие на комплексния фактор старт и стартово ускорение в бяганията на къси разстояния. В труда са разгледани почти всички въпроси, отнасящи се до старта и стартовото ускорение . Славчев е проследил мненията на голям брой автори /литературна справка от 143 автора, посочени в библиографията/. За първи път срещам такъв

подробен и задълбочен анализ на старта и стартовото ускорение . За първи път така подробно са разгледани много нови моменти : особености на старта , бързина на реакцията, динамико-времеви характеристики на натиска върху стартовите блокчета, а също така и проведения експеримент за усъвършенстване на старта и стартовото ускорение . Монографията завършва много сполучливо с раздела – проблеми на съдийството, свързани с ниския старт при късите бягания . Давам много висока оценка на труда, който предоставя много нови знания и има голяма научна и практическа стойност за усъвършенстване на тренировъчната и състезателна дейност !

Труд № 2 е учебно ръководство – „Лекоатлетически контрол“, което е предназначено за студенти от НСА /2001 – 148 стр./ . В ръководството са разгледани средствата , пътищата , предмета , и методите на моделиране, контролиране и оценка на атлетическата кондиция . Доц. Славчев участва с разработването на два раздела самостоятелно. В съавторство с Михаил Бъчваров разработва основите /семинарните упражнения/, разглеждащи тестовите за контрол в отделните лекоатлетически дисциплини . Там са намерили място много от изследванията на Славчев за контрола при бяганията . Поместените модели могат да се използват при разработване на дипломни и докторски трудове .

Труд № 3 е ръководство – „Правилознание в леката атлетика - състезания в училищна възраст“ /2002 – 53 стр./. Материята е насочена за студенти - специалисти по атлетика, като е представена организационната и спортно-техническа страна на правилата, които са в основата на лекоатлетическите състезания . Доц. Апостол Славчев прави анализ и коментар на отделни правила и изтъква педагогическата роля на съдията.

Най-голям брой научни публикации / 26 / има в раздела – „Техника, тренировка и обучение в лекоатлетическите бягания” .

Голям брой публикации / 8 / са по проблеми на дисциплината 400 м гладко бягане , разглеждайки различни аспекти . Като най-важни моменти от тези разработките с приносен характер са следните :

- Изследвания върху промени в пулсовата честота при тренировъчни модели за скоростна издръжливост / труд № 10 /;
- Изследване и анализ на тактиката и кинематиката при поставяне на световния рекорд / труд № 15 /;
- Изследване на стресовите натоварвания в седмичния цикъл по време на специално подготвителния етап / труд № 16 /;
- Анализ на тактиката при бягане в зала / труд № 20 /;

- Изследване на взаимовръзката на постиженията, постигнати на състезания в зала и на открито /труд № 21 /;

- Анализ на тренировъчния процес на Ваня Стамболова през есенно зимния макроцикъл преди поставянето на национален рекорд /труд № 26 /.

По проблеми на дисциплината бягане на 400 м с препятствия има публикувани 7 научни статии . В четири статии са разгледани много интересни проблеми, като някои от тях са изследвани за първи път .

В две научни статии се съобщават данни от проведени изследвания относно разпределението на усилията при елитни състезатели по време на пробягването на състезателното разстояние / труд № 4 / и в труд № 25 се съобщават данни с коментар и анализ на разпределение на усилията по време на поставения нов рекорд от Ваня Стамболова – 54.55 секунди . В две статии са изнесени данни от изследванията на проблеми на обучението / трудове №№ 17 и 22 /, като се предлага стройна методика на обучение .

По проблемите на късите бягания са представени 6 научни публикации . Открити нови моменти с важно значение за теорията и практика на тренировъчния процес са :

- Изследване на характеристиките при стартирането в спринтовите дисциплини / труд № 8 /;

- Изследвания реакции при ниският старт при спринтовите дисциплини / труд № 19 /;

– Класификация на тренажорните упражнения за скоростно-силова подготовка в спринта / труд № 24 /;

- Изследване на адаптацията на спринтьорите към спецификата на работата при бутане на „тренажорна шейна” за развитие на скоростно-силовите качества / труд № 27/.

Всичко споменато до тук ми дава основание да дам висока оценка на проведените и получените резултати и техният анализ по проблемите на бяганията . Научният принос на Доц. Апостол Славчев не подлежи на съмнение - неговите разработки дават нови знания имащи научен и практико-приложен характер и обогатяват теорията и практиката на леката атлетика !

Доц. Славчев има и 8 научни статии, третиращи проблемите на хвърлянията от леката атлетика . Изследвани са скоростно-силовите възможности при хвърляне на копие / трудове №№ 30,31,34,35,37/ и мятане диск / труд № 34 / и разпределение на усилията при 10 км спортно ходене / трудове №№ 32,33 и 36 / .

Апостол Славчев има и 4 публикации, касаещи изследвания за използване на леката атлетика в кондиционната подготовка на хандбала / трудове №№ 38, 39, 40/. Той изследва беговите анаеробни способности при 16-17 годишни футболисти / труд № 41 /. В тези публикации се правят ценни практико-приложни препоръки за подобряването на тренировъчния процес в хандбала и футбола .

Доц. Славчев има 20 научни публикации по проблеми на университетското и училищното физическо възпитание. В две статии прави анализ на атлетическата подготовка на кандидат студентите и предлага актуализация на оценките в УФ и ТФ на НСА /трудове № 50 и 54/. Доц. Славчев в колаборация с Доц. Елена Николова - ръководител на катедра „ТМФВ „ прави наблюдения и изследвания на лекоатлетическата подготовка в софийските училища . Резултатите от изследванията са обобщени и публикувани в 6 статии . Представяват интерес следните резултати : оценка на качествата бързина издръжливост и сила / трудове №№ 43, 44, 45, 49 / , функционална асиметрия на горните крайници при деца от начална училищна възраст / труд № 48 /, актуализация на лекоатлетическия контрол / труд № 46 /, оценка на общата физическа подготовка на подрастващи лекоатлети / труд № 60 /. Материали от проведените изследвания и анализ на получените резултати са оформени като научни доклади и са предадени в Министерството на просветата .

Както съобщихме публикации от № 62 до 84 имат популярен характер затова на тях няма да се спираме в рецензията .

От приложената справка Доц. Апостол Славчев е посочил , че 30 автори са цитирали в свои научни статии , доклади , научни трудове и монографии негови изследвания .

II. Преподавателска дейност

Доц. Апостол Славчев има 30 годишен трудов стаж по специалността . Като спортен педагог - треньор е работил 2 години , а като университетски преподавател - 28 години . Преподавателският трудов стаж е бил във ВИФ и НСА в катедра „Лека атлетика”, където преминава през всичките научни звания от асистент до доцент .

Учебния отдел при НСА представя отчета на Славчев за педагогическото натоварване за учебната 2010-2011 г. Той има 335 часа аудиторна заетост /при норматив 150 часа/ и допълнителна заетост 196 часа /при норматив 70 часа/ . Води лекционен курс от 102 часа с редовни студенти и задочници / бакалаври/ и 28 часа с магистри .

Апостол Славчев е изготвил следните учебни програми и лекционни курсове по лека атлетика /справка от ръководителя на катедрата – Проф. Стефан Стойков/ .

Учебни програми :

1. Правилознание за ОКС „Бакалавър” за специалностите „Треньор по вид спорт” и „Физическо възпитание”.
2. „Спортно усъвършенстване по лека атлетика” за ОКС „Бакалавър” в специалността „Кинезитерапия”.
3. „Лека атлетика” за ОКС „Бакалавър” в специалността „Кинезитерапия”.
4. „Лека атлетика и фитнес” за ОКС „Магистър” в магистърска програма „Спорт, фитнес и здраве”

Лекционни курсове :

1. „Правилознание в леката атлетика”, включен в учебната програма на едноименната избираема дисциплина ;
2. „Техника, методика на обучение и тренировка в препятствените бягания”, включен в учебните програми на специалността „Треньор по лека атлетика”;
3. „Техника, методика на обучение и тренировка в бяганията на къси разстояния”, включен в програма на специалността „Треньор по лека атлетика”;
4. „Техника и правилознание при лекоатлетическите бягания и развитие на бързината и издръжливостта със средствата на леката атлетика” включен в учебната програма за задължителна дисциплина „Лека атлетика” от учебния план на ОКС „Бакалавър” в специалността „Физическо възпитание” и „Треньор по вид спорт”.

Доцент Славчев се изявява като много добър лектор . Неговите лекции по проблемите на спринтовите и препятствени бягания са на много високо теоретично и теоретико-приложно равнище. Като утвърден експерт по въпросите на правилознанието , лекциите по тази материя преминават на високо ниво !

Авторитетът на Славчев го прави желан научен ръководител на научни разработки от студентите . Под негово научно ръководство са защитени 25 дипломни работи в ОКС „Бакалавър” и 11 дипломни работи в ОКС „Магистър”.

Под научното ръководство на Доц. Славчев успешно са защитили дисертации и са получили образователната и научна степен „доктор” двама аспиранти - Пламен Нягин и Мирослав Шишков.

III. Спортно педагогическа дейност

Доцент Апостол Славчев има много успехи и като педагог - треньор . Той е треньор на много състезатели от отборите на СФД

„Академик” и „КЛАСА”, които в периода 1992-2012 г са спечелили общо 242 медала /100 златни, 80 сребърни и 62 бронзови/ на републикански първенства . Най-изявени негови състезатели са : Васил Франгов – 110 м пр/б – 14.23 сек. и 400 м пр/б - 51.70 сек., Емил Пешев – 400 м пр/б – 51.73 сек., Владимир Харалампиев 400 м – 47.17 сек. , Светослав Станев – 200 м - 21.60 сек., Виолета Кискинова 200 м - 24.23 сек. и 400 м - 55.32 сек. и др.

През периода 1982 до 1992 г Апостол Славчев и Михаил Бъчваров правят тренировъчно звено за подготовка на бегачи на 400 метра гладко и препятствено бягане . Тяхната съвместна работа донася много успехи . Подобрили са много национални рекорди от техните атлети :

- Тома Томов на 400 м препятствия прави 6 поправки на рекорда
- 49.74, 49.38 , 49.24 , 48.99 , 48.84 и 48.48 секунди
- Момчил Харизанов 400 м - 45.92 секунди
- Красимир Демирев 400 м - 46.34 секунди

Трябва да отбележа , че при провеждането на пряката си тренировъчна дейност, Славчев апробира получените резултатите от своите изследвания и получава отлични резултати .

IV. Обществена дейност

Наред с научната , преподавателска, педагогическа и спортна дейност, Доц. Славчев участва в различни обществени дейности :

- член на Факултетния съвет на УФ при НСА;
- член на Ректорския съвет при НСА;
- член на Академичния съвет при НСА;
- член на ръководството на клуб „КЛАСА” при НСА
- Председател на съдийската комисия при БФЛА;

Като председател на съдийската комисия към БФЛА , той осъществява многостранна ръководна дейност :

/данни от удостоверение на Президента на БФЛА – Д. Карамаринов/

- Участие в ръководенето на състезания по лека атлетика в Република България.

А/ Менажер /главен съдия/ : Балканско първенство по лека атлетика, Балканско първенство по крос - кьнтри, Европейски шампионат , Европейска купа по зимни хвърляния и др.

Б/ Технически делегат: Световно военно първенство, Балканско първенство и др.

- Лектор на семинари и курсове за повишаване квалификацията на съдиите по лека атлетика :

а/ Семинар на съдиите от Македония /2008/

б/ Семинар на съдиите от Югоизточна България/2011

в/ Семинар на съдиите от Северозападна България/2012/

г/ Ежегодни семинари на съдиите от град София /2004-2012/

Съставител и автор на състезателни правилници и методични материали относно съдийството по лека атлетика – 20 броя.

- Участие в семинари и курсове на IAAF за повишаване на квалификацията си като съдия по лека атлетика :

а/ за придобиване на международно съдийска категория I ниво /2003/

б/ за придобиване на международно съдийска категория II ниво /2005/

в/ за придобиване на лекторска правоспособност за съдия с международно категория I ниво /2006/

г/ участие в семинар на тема : „Структура на съдийството в националните федерации” / 2007/

Материалите за участието в обявения конкурс са представени в изряден вид , подредени и сортирани , което улеснява рецензирането . Имам две забележки : не е представен автореферата на доктората и списък за участие в научни сесии и конференции !

ЗАКЛЮЧЕНИЕ :

Цялостното представяне на кандидата може да се обобщи по следния начин :

I. Научната продукция на кандидата го определя като изявен експерт в спринтовите бягания у нас . Неговите изследвания и получени резултати , както беше отбелязано имат теоретични и теоретико - приложни приноси .

II. Кандидатът е с дългогодишен педагогически стаж. Той се изявява като много добър лектор и взема дейно участие в разработването на учебни програми за подобряване на учебния процес. Неговият научен авторитет го прави желан научен ръководител за изготвяне на докторати и дипломни работи. Като Декан на УФ се справя много добре със задълженията си, заради което е преизбран за втори мандат .

III. Като спортен педагог - треньор има постигнати успехи - негови състезатели имат много добри спортни резултати и престижни класирания в републикански състезания . Съвместната треньорска дейност с Михаил Бъчваров създава състезатели, които многократно подобряват националните рекорди .

IV. Доц. Апостол Славчев въведе нов стил на работа и направи много подобрения в работата на съдиите, като издигна родните съдии до

нивото на спортни педагози - не само да санкционират, но и да помагат и да възпитават атлетите. Той въведе много нови форми за подобряване знанията и нивото на съдиите . Тава са ежегодни семинари , както и въвеждане на по съвършени методи /тестови/ за получаване на съдийски права . Нивото на българските съдии се подобри чувствително и като следствие на това много европейски и световни първенства се провеждат у нас !

Въз основа на всичко казано в рецензията, предлагам с пълна професионална увереност на членовете на научното жури да присъдят научното звание „ПРОФЕСОР” на Доцент Апостол Николов Славчев за нуждите на катедра „Лека атлетика” при Н С А .

РЕЦЕНЗЕНТ :

София, 6 Юли 2012 г.

/Проф. Константин Жалов, доктор/